

Bruxelles, 16 noiembrie 2015
(OR. en)

13989/15

COMPET 507
MI 711
IND 183

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	<i>Pregătirea Consiliului (Competitivitate) din 30 noiembrie – 1 decembrie 2015</i> Bilanțul competitivității: evoluțiile economice și integrarea competitivității în toate domeniile de politică – <i>Prezentare din partea Comisiei</i> – <i>Prezentarea raportului Președinției privind integrarea competitivității</i> – <i>Schimb de opinii</i>

INTRODUCERE

Consiliul European din martie 2014 a declarat că UE are nevoie de o bază industrială puternică și competitivă în ceea ce privește atât producția, cât și investițiile, drept vector principal al creșterii economice și creării de locuri de muncă.

Pentru a realiza acest obiectiv, Consiliul European a subliniat necesitatea de a lua în considerare preocupările privind competitivitatea industrială care traversează toate domeniile de politică ale UE sau, cu alte cuvinte, de a **integra competitivitatea**.¹

¹ Documentul EUCO 7/1/14 din 21 martie 2014.

Apelul Consiliului European a fost preluat de trioul de președinții italiană, letonă și luxemburgheză (a doua jumătate a anului 2014 – sfârșitul anului 2015), care l-au inclus printre principalele priorități ale programului lor de lucru comun.²

Pe baza lucrărilor desfășurate în cursul președințiilor italiană și letonă, președinția luxemburgheză a utilizat ultimele șase luni pentru a pune în practică o serie de inovații destinate să faciliteze suplimentar punerea în aplicare practică a integrării competitivității în formațiunea Competitivitate a Consiliului (denumită în continuare Consiliul Competitivitate).

Președinția luxemburgheză s-a axat, în special, asupra următoarelor două direcții de lucru:

- introducerea de **noi metode de lucru** destinate să faciliteze punerea în aplicare a integrării, îmbunătățind în același timp funcționarea Consiliului Competitivitate, cum ar fi lansarea „bilanțului competitivității”, instituirea unei „liste de integrare a Președinției” care să acopere cele mai importante propuneri în curs și viitoare care pot avea un impact semnificativ asupra competitivității, precum și organizarea de reuniuni comune ale grupurilor de lucru cu diferite domenii de expertiză pentru a încuraja o abordare integrată a competitivității;
- analiza amănunțită a unor **chestiuni de fond referitoare la competitivitatea UE**, cum ar fi îmbunătățirea climatului investițional în UE, consolidarea competitivității industriilor energointensive, îmbunătățirea funcționării pieței unice și a calității generale a cadrului de reglementare, precum și luarea în considerare cu mai mare eficiență a nevoilor IMM-urilor³, pentru a identifica eventualele blocaje și priorități de acțiune.

În cadrul lucrărilor Președinției, a fost utilizată abordarea din perspectiva **identificării valorii adăugate europene**, cu accent pe acțiunile de la nivelul UE care pot aduce beneficii concrete pentru cetățeni și întreprinderi, în special pentru IMM-uri.

² Documentul 11258/14.

³ Textul raportului furnizează o prezentare detaliată a chestiunilor.

Pe baza lucrărilor desfășurate în acest context, scopul raportului din anexă este acela de a evalua progresele realizate și de a oferi o prezentare a activităților desfășurate în cadrul președinției luxemburgheze.

De asemenea, acesta formulează recomandări cu privire la modalitățile de îmbunătățire suplimentară a integrării competitivității pe viitor, care pot fi rezumate după cum urmează:

- ar trebui să se acorde prioritate sporită promovării suplimentare a **abordării integrate a competitivității** în cadrul Consiliului Competitivitate și între formațiunile Consiliului.
- Consiliul Competitivitate ar trebui să exploateze și să dezvolte suplimentar **lista de integrare a Președinției și bilanțul competitivității** ca instrumente de monitorizare a integrării competitivității și a îmbunătățirii funcționării Consiliului Competitivitate. Aceste instrumente ar trebui să ajute Consiliul să își îndeplinească mandatul și să reacționeze în timp util la probleme importante vizând economia reală.
- **Integrarea** ar trebui, de asemenea, să fie **pusă în aplicare la nivel național**, prin eforturi de coordonare corespunzătoare. Lista de integrare poate fi utilă în această privință.
- Ar trebui să fie consolidată guvernanta proceselor politice ample legate de competitivitate, cum ar fi **piața unică digitală** și **strategia privind piața unică**, iar Consiliul Competitivitate ar trebui să își asume în mod activ rolul.
- Comisia ar trebui să furnizeze informații mai detaliate privind **calendarul și conținutul acțiunilor specifice planificate de Comisie** pentru aprofundarea integrării competitivității, în ceea ce privește atât măsurile orizontale, cât și pe cele sectoriale.
- **Grupul la nivel înalt pentru competitivitate și creștere economică** ar trebui să fie implicat în pregătirea și analiza suplimentară a chestiunilor legate de integrare și ar trebui să continue monitorizarea **punerii în aplicare a concluziilor Consiliului**.

Președinția luxemburgheză invită viitoarele președinții și Comisia să se bazeze pe concluziile acestui raport și să ia în considerare monitorizarea acestora.

PUNEREA ÎN APLICARE A INTEGRĂRII COMPETITIVITĂȚII**SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PERSPECTIVE****RAPORT AL PREȘEDINȚIEI****I. MANDATUL CONSILIULUI COMPETITIVITATE**

Abordarea din perspectivă sistematică a competitivității nu este o idee nouă în cadrul Consiliului. La înființarea sa, în 2002, Consiliul Competitivitate era prevăzut să joace un rol de observator strategic al competitivității.⁴

La câteva luni după ce a fost instituit, Consiliului Competitivitate i-a fost încredințat un mandat amplu din partea Consiliului European din martie 2003, și anume „de a fi consultat în mod efectiv în cadrul proceselor decizionale ale Consiliului care vizează propuneri susceptibile de a avea efecte semnificative asupra competitivității, împreună cu responsabilitatea ce revine tuturor formațiunilor Consiliului de a evalua impactul domeniului lor de activitate”.⁵

Totodată, Consiliul European a afirmat că formațiunea Competitivitate a Consiliului „trebuie să își asume în mod activ rolul orizontal de consolidare a competitivității și a creșterii (...), trecându-se în revistă, la intervale regulate, atât chestiunile orizontale, cât și cele sectoriale”.⁶

II. ÎMBUNĂTĂȚIREA FUNCȚIONĂRII CONSILIULUI COMPETITIVITATE

Consiliul Competitivitate a depus eforturi susținute pentru a își îndeplini acest rol și a existat consens în ceea ce privește nevoia de a dezvolta metode de lucru noi pentru a îmbunătăți eficacitatea acestuia.

⁴ În urma fuziunii dintre fostele formațiuni „Industrie”, „Piață internă” și „Cercetare” ale Consiliului.

⁵ Documentul 8410/03.

⁶ Ibid.

În septembrie 2014, în cadrul președinției italiene, Consiliul Competitivitate a decis „să își exercite în mod mai structurat și mai sistematic mandatul de examinare a tuturor propunerilor relevante care au efecte semnificative asupra competitivității” și „să organizeze dezbateri periodice privind punerea în aplicare a integrării competitivității industriale [*solicitată de Consiliul European din martie 2014*]⁷, în baza informațiilor care urmează să fie furnizate de Comisie.”⁸

În consecință, au fost luate următoarele măsuri concrete pentru a îmbunătăți funcționarea operațională a Consiliului Competitivitate.

i) Bilanțul competitivității

Beneficiind de sprijinul ferm din partea statelor membre și a Comisiei, președinția luxemburgheză a instituit o nouă metodă de lucru în vederea consolidării rolului strategic al Consiliului Competitivitate: bilanțul competitivității (denumit în continuare „bilanțul”).

Bilanțul are drept scop să permită miniștrilor să prezinte priorități și să reacționeze în caz de chestiuni și evoluții de urgență în toate domeniile relevante pentru activitatea de bază a Consiliului Competitivitate: economia reală.

Bilanțul ia forma unei dezbateri deschise între miniștri și Comisie la începutul fiecărei reuniuni a Consiliului Competitivitate. În ceea ce privește rezultatele și monitorizarea, bilanțul este prevăzut să evalueze situația actuală, să identifice prioritățile pentru continuarea lucrărilor în cadrul Consiliului și al grupurilor sale de pregătire și, de asemenea, să contribuie la consolidarea coordonării cu privire la chestiuni importante la nivel național.

Pe lângă aspecte legate de conținut, bilanțul se constituie și ca instrument de ameliorare a dinamicii reuniunilor Consiliului Competitivitate, dându-le un caracter mai spontan și mai interactiv.

Un prim bilanț a fost realizat în cadrul reuniunii Consiliului Competitivitate din 1 octombrie 2015. Acesta s-a bazat pe două elemente principale:

⁷ Ibid.

⁸ Documentul 13338/14.

- a) O prezentare din partea Comisiei cu privire la indicatori-cheie în ceea ce privește competitivitatea și integrarea piețelor, cum ar fi integrarea comercială pentru bunuri și servicii, precum și tendințele cele mai recente în materie de investiții străine directe și plasamente. În cursul prezentării s-a insistat, în special, asupra următorului domeniu de interes: legătura dintre politica de mediu și o mai bună legiferare și, în termeni mai generali, asupra necesității de a se asigura previzibilitatea, claritatea și coerența cadrului de reglementare.
- b) Lista de integrare a Președinției, un document neoficial al Președinției, care cuprinde o prezentare orientativă și neexhaustivă a inițiativelor prezente și viitoare ale UE care vor avea, cel mai probabil, un impact considerabil asupra competitivității, inclusiv a inițiativelor care intră în sfera de competență a altor formațiuni ale Consiliului. Pentru a facilita rolul de monitorizare al Consiliului Competitivitate în ceea ce privește integritatea și buna funcționare a pieței interne, această listă scoate în evidență, în mod specific, inițiative având ca teme juridice dispoziții privind piața internă (articolul 114 din TFUE).

Bilanțul a generat o dezbatere de fond deschisă cu privire la prioritățile principale identificate de miniștri pentru integrarea competitivității. În ceea ce privește eficiența reglementării, a fost, de asemenea, utilă ilustrarea faptului că nu există neapărat o legătură directă între nivelul de ambiție al legislației și sarcinile de reglementare pe care le generează, și anume că este posibil să se urmărească un nivel ridicat de ambiție, menținând, în același timp, sarcina de reglementare la un nivel minim.

Au fost făcute și, ulterior, luate în considerare în vederea unor discuții viitoare privind bilanțul, următoarele sugestii de îmbunătățire:

- ar trebui să se pună un accent mai puternic pe analiza microeconomică, pe baza celor mai recente date disponibile, precum și pe baza comparațiilor între competitivitatea UE și a țărilor terțe („dimensiunea internațională”);
- ar trebui să se facă o distincție mai clară între dezbateră cu privire la prezentarea din partea Comisiei a bilanțului și lista de integrare a Președinției;
- lista de integrare nu ar trebui discutată în toate elementele sale, ci Președinția ar trebui să aleagă una sau două teme pentru analiză aprofundată la fiecare reuniune a Consiliului;

- lista de integrare a Președinției poate servi drept instrument util de monitorizare a celor mai importante dosare cu relevanță pentru competitivitate; de asemenea, statele membre pot utiliza lista în vederea coordonării interne în cadrul administrațiilor lor naționale;
- ar trebui să fie luată în considerare o abordare mai structurată în ceea ce privește aspectele și indicatorii care vor fi examinați la fiecare reuniune a Consiliului.

ii) **Grupul de lucru la nivel înalt pentru competitivitate și creștere**

În cadrul președinției italiene, Grupul de lucru la nivel înalt pentru competitivitate și creștere (denumit în continuare grupul la nivel înalt) a fost creat în mod oficial ca un grup de lucru în domeniul de competență al Coreper I.⁹

Mandatul grupului la nivel înalt constă în a oferi sprijin Consiliului Competitivitate, inclusiv în ceea ce privește monitorizarea și integrarea competitivității.

Pentru a promova continuitatea, grupul la nivel înalt a avut o președinție stabilă în cursul trioului de președinții – italiană, letonă și luxemburgheză. Președințiile din cadrul trioului l-au desemnat de comun acord drept președinte al grupului la nivel înalt pe reprezentantul leton din cadrul grupului la nivel înalt, în timp ce Italia și Luxemburg au desemnat, fiecare, un vicepreședinte.¹⁰

Pe perioada trioului, grupul la nivel înalt a purtat discuții aprofundate privind aspecte importante legate de integrare, inclusiv privind uniunea energetică, uniunea piețelor de capital și eventuala instituire a „autorităților naționale în materie de competitivitate”.¹¹

În cursul președinției letone, grupul la nivel înalt a lansat un exercițiu de evaluare privind punerea în aplicare a concluziilor adoptate anterior de Consiliul Competitivitate cu scopul de a evalua, în mod sistematic, măsura în care Consiliul, Comisia și statele membre își onorează angajamentele.

⁹ Documentul 15006/14.

¹⁰ În plus, vicepreședintele italian a fost însărcinat de către trioul de președinții cu mandatul special „de a formula propuneri privind strategiile, guvernanta și funcționarea operațională pentru a exploata pe deplin potențialul grupului la nivel înalt în favoarea competitivității europene”.

¹¹ După cum se propune în „raportul celor cinci președinții” cu privire la finalizarea uniunii economice și monetare.

În ceea ce privește îmbunătățirile viitoare, s-a propus să se intensifice implicarea grupului la nivel înalt în pregătirea și monitorizarea dosarelor fără caracter legislativ aflate pe ordinea de zi a Consiliului, inclusiv cu privire la chestiunile identificate în cadrul bilanțului, și să se asigure o bună coordonare între grupul de lucru la nivel înalt și grupul de lucru pentru competitivitate și creștere.

*iii) **Încurajarea abordărilor interdisciplinare***

Pentru a promova o abordare mai integrată a competitivității, Președinția a încurajat cooperarea între diversele grupuri de lucru ale Consiliului care se ocupă de aspecte importante pentru competitivitate, din cadrul sferei de competență a Consiliului Competitivitate, precum și din cadrul domeniilor gestionate între diversele formațiuni ale Consiliului.

Au fost organizate mai multe reuniuni comune între grupurile de lucru pentru o mai bună legiferare și cele pentru industrie și între grupurile de lucru pentru piața internă și cele pentru industrie.

Au avut loc, de asemenea, reuniuni comune între grupurile de lucru pentru piața internă și cele pentru telecomunicații (cu privire la piață unică digitală), iar consilierii pe probleme de mediu au fost invitați să participe la o reuniune a grupurilor de lucru pentru industrie pe tema competitivității industriilor energointensive.

În general, reuniunile comune s-au bucurat de o susținere puternică din partea delegațiilor și au fost considerate drept o metodă dinamică și eficientă pentru a se ajunge la o înțelegere comună între diferite domenii de expertiză.

De asemenea, ideea recurgerii în continuare, în cadrul viitoarelor președinții, la practica reuniunilor comune a primit aprobarea unei largi majorități. Pe parcursul discuțiilor, unele delegații au sprijinit ideea de a lua în considerare instituirea de grupuri de lucru ad hoc vizând teme ample, cu relevanță pentru mai multe formațiuni ale Consiliului.

III. LUCRĂRI TEMATICE PRIVIND INTEGRAREA COMPETITIVITĂȚII

Președinția a organizat o serie de reuniuni și discuții tematice cu privire la factori importanți care afectează competitivitatea, pentru a identifica principalele provocări. Acest lucru a fost realizat în cea mai mare parte în prezența părților interesate și a unor experți externi, care au fost invitați să contribuie la discuții.

Letterele a-g de mai jos oferă o imagine orientativă și neexhaustivă asupra acestor lucrări și asupra principalelor mesaje și rezultate identificate de Președinție.

a. Abordarea strategică generală a integrării competitivității

În iunie 2015, comisarul Bienkowska a trimis o scrisoare miniștrilor responsabili de competitivitate cu privire la lucrările întreprinse de Comisie pentru promovarea competitivității industriale și pentru includerea sa în toate politicile UE.

Conținutul scrisorii a fost examinat de grupul de lucru pentru industrie. Statele membre au salutat, în general, abordarea integrată prevăzută de Comisie, care a evidențiat necesitatea de a lua tot mai mult în considerare lanțurile valorice și de a adopta o perspectivă mai amplă asupra politicii industriale, prin includerea unor aspecte importante, cum ar fi serviciile, digitalizarea, o mai bună legiferare și piața internă.

Mai multe delegații și-au exprimat interesul pentru a primi informații mai detaliate privind calendarul și conținutul acțiunilor specifice planificate de către Comisie. O serie de delegații au subliniat, de asemenea, necesitatea de a integra suplimentar și alte politici ale UE cu relevanță pentru competitivitatea UE, cum ar fi politica în domeniul mediului și al climei. A fost, de asemenea, evidențiat faptul că este important să se continue aplicarea unor politici specifice în anumite sectoare industriale și lanțuri valorice, în cazul în care este necesar, în completarea măsurilor orizontale. Mai multe delegații au subliniat necesitatea unor măsuri specifice pentru îmbunătățirea competitivității IMM-urilor.

Anterior, președinția letonă pusese accentul pe măsurile necesare pentru a permite transformarea digitală a industriei UE și, în termeni mai generali, pe importanța luării în considerare cu mai mare eficiență a dimensiunii digitale în cadrul tuturor politicilor UE, aspecte care ar trebui să fie monitorizate în continuare, în cursul anului 2016.¹²

b. Provocările competitivității pentru industriile energointensive

Competitivitatea industriilor energointensive a figurat printre prioritățile principale ale președinției luxemburgheze. Aceasta a fost examinată în lumina unor măsuri de politică importante, aflate în prezent în curs de desfășurare, în special uniunea energetică, propunerea de reformă a schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) și considerente de politică comercială. A fost, de asemenea, analizat sprijinul acordat prin intermediul Fondului european pentru investiții strategice (FEIS) unor proiecte din industriile energointensive.

¹² A se vedea documentul 8993/15: „Concluziile Consiliului privind transformarea digitală a industriei europene”.

Provocările considerabile cu care se confruntă industria siderurgică a UE au fost discutate în cadrul unei reuniuni extraordinare a Consiliului Competitivitate, la 9 noiembrie 2015. În cadrul reuniunii, s-a convenit să se ia măsuri în vederea îmbunătățirii competitivității globale a sectorului siderurgic european. Acestea ar trebui să facă parte dintr-o abordare cuprinzătoare, destinată să creeze condiții propice unui cadru concurențial pentru industriile energointensive în ansamblu, inclusiv printr-un mediu de reglementare previzibil și coerent, precum și prin măsuri de stimulare a inovării. Măsurile care trebuie luate includ o utilizare completă și oportună a gamei de instrumente ale politicii comerciale a UE, pentru a asigura condiții de concurență echitabile la nivel global, exploatarea posibilităților oferite de FEIS și de cadrul existent pentru ajutoarele de stat ale UE, precum și garantarea prevenirii de către EU ETS a relocării emisiilor de dioxid de carbon.¹³ Pentru monitorizare, în scopul de a examina situația actuală și de a analiza eventuale măsuri de politică, s-a decis să se organizeze o conferință specială, cu participarea părților interesate la nivel înalt și cu implicarea partenerilor sociali.

Reforma propusă a EU ETS a fost dezbătută, de asemenea, în cursul unei discuții informale la nivel ministerial în marja reuniunii din 1 octombrie 2015 a Consiliului Competitivitate.

Președinția a desprins următoarele mesaje-cheie în urma dezbaterii:

- este necesar să se asigure o strânsă coordonare a dosarului la nivel național și să se asigure informarea Consiliului Competitivitate în legătură cu negocierile în curs de desfășurare.
- este necesar să se garanteze că EU ETS previne relocarea emisiilor de carbon și promovează un mediu favorabil investițiilor pe termen lung în UE prin asigurarea securității juridice și a previzibilității.
- EU ETS ar trebui să creeze stimulentele corespunzătoare pentru a încuraja și a recompensa actorii cu cele mai bune performanțe din toate industriile energointensive și pentru a promova investițiile în soluțiile cele mai inovatoare și mai ecologice.

În plus, următoarele aspecte au figurat printre principalele probleme ridicate și pot necesita reflecție suplimentară:

¹³ Concluziile Președinției în urma reuniunii extraordinare a Consiliului Competitivitate sunt disponibile la adresa: <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- Introducerea unui mecanism de compensare armonizat pentru costurile indirecte generate de emisiile de carbon.
- Măsuri prin care să se asigure că riscul relocării emisiilor de dioxid de carbon este gestionat eficient și într-un mod mai bine orientat, pentru a furniza până la 100 % alocări cu titlu gratuit către instalațiile cele mai eficiente din sectoarele cele mai expuse, în conformitate cu concluziile Consiliului European din octombrie 2014.
- Stabilirea unor criterii de referință bazate pe cele mai recente date de producție disponibile, ținând seama, în același timp, de sarcina administrativă pentru întreprinderi.
- Necesitatea de a sprijini tehnologiile cu emisii reduse de dioxid de carbon, pe baza principiilor transparenței și excelenței.

c. Utilizarea agendei privind o mai bună legiferare în vederea consolidării competitivității întreprinderilor din UE, în special a IMM-urilor

Obiectivul acestui flux de lucru a fost de a analiza – dintr-o perspectivă concretă și practică – modul în care instrumentele și procedurile pentru o mai bună legiferare pot contribui la garantarea faptului că reglementările sunt adaptate scopului lor și că oferă rezultatele preconizate în cel mai eficient mod posibil, în special prin prisma IMM-urilor și a microîntreprinderilor.

Discuțiile au luat în considerare contextul general al agendei privind o mai bună legiferare și al programului REFIT. Acestea au abordat atât evaluarea *ex-ante* – evaluarea de impact – cât și instrumente de evaluare *ex-post*, în special verificarea adecvării și evaluarea costurilor cumulate.

O atenție deosebită a fost acordată modului în care nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare în legislația UE (principiul „a gândi mai întâi la scară mică”). În acest context, au fost examinate relevanța și experiența acumulată până în prezent în privința anumitor derogări sau regimuri mai puțin stricte pentru IMM-uri sau microîntreprinderi.

Dezbaterile au permis evidențierea următoarelor aspecte, în special:

- Evaluarea impactului reglementărilor – *ex-ante* și *ex-post* – este în general un exercițiu complex și, în mod normal, metodologiile trebuie concepute și aplicate de la caz la caz.
- Cuantificarea impactului (din punctul de vedere al costurilor potențiale, al beneficiilor etc.) nu se poate realiza întotdeauna într-un mod fiabil. Cu toate acestea, astfel de estimări pot oferi informații utile de luat în considerare în procesul decizional, pe lângă alte elemente.

- Deși furnizează informații utile cu privire la modul în care funcționează reglementările în practică, evaluările *ex-post* ale legislației sunt de regulă foarte complexe, costisitoare și consumatoare de timp. Prin urmare, elementele supuse evaluării *ex-post* ar trebui alese cu atenție și definite precis.
- Este nevoie de o monitorizare mai sistematică a rezultatelor evaluărilor *ex-post*, cum ar fi evaluările costurilor cumulate în cazul industriilor siderurgică și a aluminiului. În plus, s-a recomandat efectuarea unor evaluări suplimentare ale costurilor cumulate în alte sectoare prelucrătoare sau în servicii.
- A fost menționată necesitatea de a îmbunătăți tabloul de bord REFIT prin introducerea mai multor estimări cantitative ale efectelor programului REFIT.
- Anumite derogări sau regimuri mai puțin stricte pentru IMM-uri sau microîntreprinderi pot fi eficiente în anumite domenii; pe de altă parte, acestea pot fi contraproductive atunci când IMM-urile doresc să obțină finanțare comercială.
- Principalul obiectiv ar trebui să rămână existența unei legislații clare și simple pentru toate întreprinderile, mici și mari deopotrivă, în special având în vedere preponderența covârșitoare a IMM-urilor și a microîntreprinderilor în economie (reprezentând în total aproximativ 98 % din întreprinderile din UE).
- Pot exista diferențe semnificative între diferitele tipuri de întreprinderi clasificate drept IMM-uri, inclusiv microîntreprinderile și întreprinderile nou-înființate, care pot avea nevoi și așteptări diferite în privința reglementării, în funcție de caz.
- Pe lângă evaluarea costurilor și a sarcinilor, este, de asemenea, important să se țină seama de valoarea adăugată și de beneficiile pe care reglementările UE le pot oferi întreprinderilor, în special în ceea ce privește crearea securității juridice și eliminarea sarcinii ce le revine întreprinderilor de a respecta 28 de legislații naționale diferite.

d. Aprofundarea integrării pieței unice

Buna funcționare a pieței unice, inclusiv online, este unul dintre principalii factori de competitivitate pentru UE. De asemenea, este unul dintre puținii factori de competitivitate care au rămas, în mare parte, în responsabilitatea UE (spre deosebire de alte domenii, care sunt mai dependente de mediul global sau de politicile naționale): UE are libertatea de a decide în legătură cu propriile norme privind piața unică și nivelul de ambiție al acestora.

Cu toate acestea, piața unică rămâne fragmentată în mai multe domenii, iar UE este încă departe de a îndeplini obiectivul stabilit pentru întreprinderile și consumatorii europeni, și anume facilitarea vânzării și achiziționării de bunuri și servicii oriunde în UE la fel de ușor ca pe piețele lor naționale. De prea multe ori, întreprinderile și consumatorii se confruntă în continuare cu 28 de „mini-piețe”.

Aprofundarea pieței unice, inclusiv a pieței unice digitale, prin eliminarea substanțialului **„cost al non-Europei”**¹⁴, cauzat de obstacolele rămase, reprezintă una dintre prioritățile-cheie ale Președinției.

Avantajele și necesitatea unor norme ale UE „bune”, care să contribuie la integrarea pieței prin înlăturarea obstacolelor, au fost subliniate în cursul reuniunii informale a miniștrilor competitivității care a avut loc la 20 iulie 2015 la Luxemburg. Normele UE bune oferă avantaje tangibile pentru întreprinderi, cetățeni și consumatori deopotrivă.

Pe baza discuțiilor din cadrul reuniunii informale a Consiliului, Președinția a concluzionat că există o cerere puternică din partea statelor membre și a întreprinderilor de a avea o legislație a UE mai eficientă și mai bine orientată și de a recurge la acele instrumente de reglementare care stimulează integrarea pieței și securitatea juridică, în special prin combinarea armonizării specifice cu recunoașterea reciprocă în legislația UE.

De asemenea, Președinția a abordat cele două inițiative importante prezentate de Comisie pentru a aprofunda piața unică: strategiile vizând „piața unică digitală” și „piața unică”.

În ceea ce privește piața unică digitală, în cursul președinției letone au fost depuse eforturi considerabile în direcția stabilirii principalelor priorități. În absența unor propuneri legislative, care sunt preconizate pentru sfârșitul anului 2015 și pe parcursul lui 2016, președinția luxemburgheză s-a concentrat asupra monitorizării lucrărilor în curs de desfășurare în cadrul Comisiei și asupra analizării în profunzime a anumitor aspecte importante referitoare la abordarea viitoare a Comisiei în privința reglementării, în special în privința platformelor online și a economiei colaborative. În acest scop, au avut loc reuniuni comune între grupurile de lucru pentru piața internă și pentru telecomunicații.

¹⁴ A se vedea raportul:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET\(2014\)563350_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)563350_EN.pdf)

În plus, Președinția a început să lucreze la strategia privind piața unică prin examinarea principalelor priorități politice propuse de Comisie. Raportul privind integrarea pieței unice și competitivitatea, care prezintă dovezi economice în sprijinul strategiei, a fost examinat în cadrul unei reuniuni comune a grupurilor de lucru pentru piața internă și pentru industrie.

Au fost identificate cu precădere următoarele chestiuni:

- Strategia privind piața unică și obiectivele sale se bucură de un sprijin larg.
- Pentru a obține rezultate tangibile în ceea ce privește creșterea economică și crearea de locuri de muncă, ar trebui garantată o coordonare adecvată între această strategie și strategia pieței unice digitale.
- Inițiativele concrete care ar trebui să rezulte din strategia privind piața unică și strategia privind piața unică digitală ar trebui să contribuie în mod eficace la îmbunătățirea funcționării pieței unice prin înlăturarea obstacolelor și crearea de securitate juridică pentru operatori și consumatori.
- Pentru a asigura coerența și convergența rezultatelor, este important să se monitorizeze progresele realizate în punerea în aplicare a celor două strategii, precum și în discuțiile privind inițiative specifice la nivel politic în cadrul Consiliului.
- Fuzionarea într-un singur document a rapoartelor anuale anterioare privind „competitivitatea UE” și „integrarea pieței unice” este foarte bine primită de delegații.
- În general, raportul integrat oferă o bună bază de informații pentru evaluarea funcționării pieței unice și pentru identificarea necesităților de politici.
- În perspectiva edițiilor viitoare ale raportului, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a prezenta un cadru analitic mai coerent prin crearea unei mai bune integrări/legături între diferitele componente ale raportului și prin integrarea unor capitole de țară referitoare la performanțele statelor membre.
- Există, de asemenea, un interes deosebit pentru completarea cadrului existent prin adăugarea de indicatori calitativi și cantitativi care reflectă competitivitatea și integrarea pieței unice din punctul de vedere al întreprinderilor, în special din punctul de vedere al IMM-urilor.
- Pentru a conferi situației integrării pieței unice un nivel ridicat de vizibilitate politică, ar putea fi analizată suplimentar ideea introducerii unui indicator principal (sau a unui număr limitat de indicatori principali).

e. Îmbunătățirea accesului IMM-urilor la finanțare și promovarea investițiilor

IMM-urile europene se confruntă constant cu dificultăți de dezvoltare și de extindere a activităților în cadrul pieței unice și la nivel internațional. Pe lângă barierele de reglementare, cum ar fi legislația greoaie, procedurile la nivel național și obstacolele în calea activităților transfrontaliere,¹⁵ accesul la finanțare figurează sistematic printre principalele preocupări ale întreprinderilor. Prin urmare, această chestiune se numără, de asemenea, constant printre primele priorități ale politicilor la nivelul UE.

În ciuda atenției deosebite acordate acestei chestiuni, IMM-urile continuă să se confrunte cu dificultăți și, drept urmare, unele întreprinderi cu o creștere deosebit de puternică și cu cerințe stringente de finanțare decid să își mute activitățile în alte părți ale lumii (în special în SUA) în vederea extinderii.

Obiectivul Președinției a fost acela de a obține o imagine de ansamblu a situației pieței pentru a evalua ce poate face UE pentru a îmbunătăți accesul la finanțare.

Aceasta a implicat analiza unei serii de instrumente de finanțare ale UE legate de competitivitate, inclusiv Orizont 2020, COSME,¹⁶ fondurile structurale și de investiții europene, precum și finanțarea disponibilă în cadrul FEIS.¹⁷

De asemenea, s-a pus un accent deosebit pe necesitatea de a îmbunătăți disponibilitatea unor surse de finanțare alternative – inclusiv piețele de capital, capitalul de risc și finanțarea participativă – care sunt utilizate la o scară mai largă în alte părți ale lumii și care ar trebui să aibă un rol mai important în acordarea de finanțare întreprinderilor care obțin cu greu fonduri, în special IMM-urile și întreprinderile nou înființate. Instrumentele de finanțare ale UE existente, precum FEIS, ar trebui să joace un rol important în această privință.

¹⁵ Examine la litera c. de mai sus.

¹⁶ „Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii” (COSME) (2014-2020).

¹⁷ Au fost analizate, de asemenea, principalele rezultate ale programelor din perioada anterioară de finanțare (2007-2013).

Au fost identificate cu precădere următoarele chestiuni:

- O gamă largă de oportunități de finanțare este disponibilă prin intermediul instrumentelor financiare ale UE, care, în general, dau rezultate bune. Cu toate acestea, ar fi oportun să se efectueze analize suplimentare cu privire la utilizarea de către IMM-uri și impactul asupra acestora.
- De multe ori, întreprinderile nu cunosc posibilitățile existente, iar administrațiile naționale și agențiile de promovare depun adesea eforturi să transmită informațiile relevante către grupurile-țintă vizate. Difuzarea informațiilor către IMM-uri este esențială.
- Ar trebui îmbunătățite cunoștințele și nivelul de conștientizare în domeniul financiar prin intermediul formării și al unei mai bune interconectări între IMM-uri, intermediarii financiari și expertiza existentă.
- Nivelul de conștientizare și ușurința utilizării portalului central de finanțare al UE¹⁸ ar putea fi îmbunătățite suplimentar printr-o mai bună promovare, prin mobilizarea organizațiilor intermediare ale IMM-urilor etc.
- Există un sprijin puternic pentru punerea în practică a unor acțiuni ambițioase în contextul uniunii piețelor de capital pentru a impulsiona sursele alternative de finanțare.
- Îmbunătățirea accesului la sursele tradiționale de finanțare, în special împrumuturile bancare, are în continuare un rol foarte important ca parte integrantă a ecosistemului financiar, inclusiv pentru IMM-urile tradiționale, mai puțin inovatoare, pentru care sursele alternative de finanțare sunt, în general, mai puțin relevante.
- Este necesar să se asigure o bună coordonare între măsurile de la nivelul UE și schemele existente și condițiile pieței în statele membre.

f. Includerea lanțurilor valorice în elaborarea politicilor

Producția, comerțul și investițiile internaționale se desfășoară tot mai mult în cadrul lanțurilor valorice globale, în care diferitele etape ale procesului de producție au loc în țări diferite, de multe ori chiar pe continente diferite.

UE se află într-o poziție avansată față de alte regiuni în ceea ce privește integrarea comercială regională. Piața unică a ajutat întreprinderile europene să beneficieze mai ușor de economiile de scară și a redus, în plus, costurile tranzacțiilor. Pe de altă parte, a oferit și o bază solidă pentru ca societățile din UE să se reorienteze către activități cu o valoare adăugată mai mare și cu nivel mai ridicat de calificare. Acest lucru înseamnă că întreprinderile europene se află deja pe o poziție avantajoasă pentru a participa la lanțurile valorice globale și pentru a beneficia de pe urma creșterii lanțurilor valorice globale.

¹⁸ www.access2finance.eu

Obiectivul Președinției a fost acela de a obține o mai bună înțelegere a modului în care funcționează lanțurile valorice și a semnificației acestora pentru întreprinderi și pentru factorii de decizie, având în vedere, de asemenea, scrisoarea privind integrarea competitivității adresată de comisarul Bienkowska miniștrilor responsabili de competitivitate (a se vedea mai sus), care a făcut referire la măsuri menite să sprijine integrarea întreprinderilor din UE în lanțurile valorice europene și globale.

Au fost identificate cu precădere următoarele chestiuni:

- Integrarea strânsă a lanțurilor valorice din UE și internaționale ridică probleme complexe, care trebuie evaluate cu atenție în momentul elaborării politicilor la nivelul UE sau la nivel național.
- În general, IMM-urile pot beneficia considerabil de pe urma participării directe sau indirecte la lanțurile valorice globale.
- Există un consens puternic în ceea ce privește necesitatea de a ține seama într-o mai mare măsură de lanțurile valorice globale în elaborarea politicilor UE. Ar trebui depuse eforturi suplimentare în vederea unei mai bune înțelegeri a lanțurilor valorice globale și a semnificației lor pentru factorii de decizie ai UE, inclusiv în vederea înțelegerii impactului opțiunilor posibile de-a lungul lanțurilor valorice.
- Un nivel ridicat de integrare a pieței este esențial pentru promovarea dezvoltării unor lanțuri valorice la nivel regional. Aprofundarea în continuare a pieței interne reprezintă un instrument puternic de stimulare a atractivității UE și a participării sale la lanțurile valorice globale.
- Nu există soluții politice universale pentru promovarea anumitor direcții de lucru. Lanțurile valorice și chestiunile politice trebuie evaluate de la caz la caz.
- Există posibilități de inovare de-a lungul lanțului valoric în moduri care depășesc cu mult cercetarea și dezvoltarea și care includ domenii cum ar fi procesele, logistica și furnizarea de servicii.
- UE poate contribui prin reunirea părților din diferite domenii în vederea identificării sinergiilor între sectoare, tehnologii și procese, ceea ce ar putea oferi un potențial economic semnificativ.
- Pentru a ilustra funcționarea unui lanț valoric global, Președinția a analizat exemplul sectorului aerospațial. Ar putea fi efectuate analize suplimentare ale altor sectoare pe parcursul viitoarelor președinții.

g. Contribuția clusterelor și a strategiilor de specializare inteligentă

În scrisoarea adresată miniștrilor responsabili de competitivitate în iunie 2015 (a se vedea mai sus), comisarul Bienkowska a subliniat faptul că clusterelor și strategiile de specializare inteligentă reprezintă instrumente importante pentru stimularea competitivității industriale, a cooperării strategice la nivel transfrontalier și a dezvoltării lanțurilor valorice europene.

Politicile privind clusterelor sunt utilizate în numeroase regiuni europene ca pârgii pentru inovare și modernizare industrială. Acestea pot reprezenta vectori esențiali pentru strategiile de specializare inteligentă în ecosistemele regionale și locale prin stimularea inovării, a adoptării tehnologiilor și a diseminării cunoștințelor. Ele pot fi, de asemenea, pârgii importante pentru integrarea IMM-urilor în procesele de inovare și în lanțurile valorice dincolo de frontierele regionale și naționale.

Obiectivul Președinției a fost trecerea în revistă a politicilor existente ale UE în acest domeniu și analizarea căilor de urmat. Dezbaterile au scos în evidență următoarele aspecte, în special:

- Instrumentele instituite de Comisie pentru a facilita colaborările între clusterelor s-au bucurat de o primire pozitivă din partea statelor membre.
- Este important să se maximizeze sinergiile dintre diferitele instrumente și politici existente.
- Din cauza mării diversități a măsurilor existente, ar fi util să se elaboreze o imagine de ansamblu coerentă a politicilor existente ale UE, precum și a eficacității lor (rezultatele obținute până în prezent, lacunele existente etc.).
- Strategiile privind clusterelor pot produce rezultate concrete prin stimularea legăturilor dintre industrie și servicii, sprijinirea inovării și a antreprenoriatului și implicarea IMM-urilor în lanțurile valorice dincolo de frontierele naționale.

- De asemenea, acestea pot promova participarea IMM-urilor la programele UE, cum ar fi Orizont 2020.
- Strategiile privind clusterelor pot juca un rol important în mobilizarea investițiilor private în proiecte inovatoare, modernizarea industrială etc.
- Implicarea UE poate aduce o valoare adăugată semnificativă în promovarea dezvoltării și a participării la proiecte de cluster interregionale, paneuropene și la strategii de specializare inteligentă.
- De asemenea, ar trebui să fie analizat suplimentar potențialul creării unei legături între regiunile europene cu niveluri semnificativ diferite de dezvoltare.

IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Integrarea competitivității implică asigurarea faptului că aspectele referitoare la competitivitate sunt luate în considerare în procesul de elaborare a politicilor UE și în coordonarea politicilor la nivel național, în conformitate cu mandatul Consiliului Competitivitate. Aceasta ar trebui privită ca un proces continuu și dinamic.

Eforturile depuse în vederea integrării competitivității nu sunt menite să dubleze sau să se suprapună cu lucrările desfășurate în alte formațiuni ale Consiliului. În plus, integrarea nu este menită să repună în discuție îndeplinirea unor obiective de interes public importante și legitime.

În schimb, valoarea adăugată a Consiliului Competitivitate ar trebui să constea în analiza modalităților cel mai puțin împovărătoare, mai eficiente și mai rentabile de realizare a obiectivelor tratatului în toate politicile care pot avea un impact semnificativ asupra competitivității atât în interiorul, cât și în afara sferei de competență a Consiliului Competitivitate, precum și în îmbunătățirea coerenței politicilor care afectează competitivitatea. Rolul Consiliului Competitivitate ar trebui să fie, de asemenea, acela de a semnală preocupările legate de competitivitate asociate unor politici specifice sau unor evoluții înregistrate în economia reală.

Astfel, ar trebui să se acorde o atenție deosebită protejării integrității pieței unice și contribuției active la finalizarea acesteia. În orice caz, toate propunerile care se bazează pe temeiul juridic al pieței unice (articolul 114 din TFUE) ar trebui să contribuie în mod eficace la o mai bună funcționare a pieței unice.

Beneficiind de un sprijin puternic din partea statelor membre și a Comisiei, trioul de președinții italiană, letonă și luxemburgheză a întreprins o gamă largă de acțiuni care urmăresc să îmbunătățească metodele de lucru ale Consiliului Competitivitate și să contribuie la integrarea competitivității.

Este nevoie de timp pentru a pune în aplicare modificările aduse metodelor de lucru. Este evident că acestea trebuie testate și îmbunătățite progresiv, pentru a obține consecvent rezultate mai bune și concrete. Pe termen mediu și lung, o structură de guvernare îmbunătățită, bazată pe metodele de lucru prezentate în acest raport ar trebui să contribuie la consolidarea influenței Consiliului Competitivitate, oferind mai multe contribuții substanțiale la aspecte cu relevanță pentru competitivitatea UE.

Pe baza experiențelor acumulate și a principalelor rezultate extrase din activitățile descrise mai sus, președinția luxemburgheză ar dori să prezinte recomandările de mai jos.

Recomandările Președinției privind integrarea competitivității

- **Lista de integrare a Președinției** are potențialul de a deveni un „instrument de monitorizare” a celor mai importante dosare cu relevanță pentru competitivitate. Ar trebui să fie actualizată în permanență și să servească drept document de referință pentru procesul politic, inclusiv eforturile de coordonare la nivel național. În viitor, lista ar putea cuprinde informații mai detaliate pentru a deveni mai operațională, de exemplu informații referitoare la stadiul în care se află diferitele dosare și inițiative care figurează în listă, dacă și în ce mod au fost efectuate evaluări de impact (în special în ceea ce privește competitivitatea) etc.
- **Bilanțul competitivității** a demonstrat potențialul acestuia ca instrument de monitorizare în vederea integrării competitivității și îmbunătățirii funcționării Consiliului Competitivitate. Bilanțul ar trebui menținut ca prim punct pe ordinea de zi la fiecare reuniune a Consiliului Competitivitate. Acesta ar trebui îmbunătățit progresiv, pe baza experiențelor, inclusiv printr-o mai bună orientare a fiecărei dezbateri și prin asigurarea unei monitorizări sistematice. În ceea ce privește conținutul său, bilanțul ar trebui să fie întotdeauna strâns legat de chestiunile care figurează pe ordinea de zi a reuniunii respective a Consiliului Competitivitate.
- **Grupul de lucru la nivel înalt pentru competitivitate și creștere** poate juca un rol important în integrarea competitivității. Președințiile viitoare pot lua în calcul efectuarea unor analize aprofundate suplimentare cu privire la aspecte legate de integrare în cadrul grupului la nivel înalt, care ar putea sta ulterior la baza discuțiilor din cadrul Consiliului, astfel cum sunt pregătite de Coreper. Grupul la nivel înalt ar putea fi, de asemenea, implicat în monitorizarea bilanțului.
- În general, este esențial să se promoveze suplimentar o **abordare integrată a competitivității** în cadrul Consiliului Competitivitate și între formațiunile Consiliului. Practica de a reuni diferite puncte de vedere cu privire la principalele teme prin organizarea unor reuniuni comune ale diferitelor grupuri de lucru poate constitui o metodă eficientă de a obține o înțelegere comună a diferitelor domenii de competență.
- De asemenea, este necesar să se consolideze guvernanta proceselor politice majore legate de competitivitate, cum ar fi **strategia privind piața unică digitală** și **strategia privind piața unică**. Consiliul Competitivitate ar trebui să își asume rolul în mod activ și să evalueze periodic progresele înregistrate în aceste direcții de lucru.
- Există o cerere puternică de informații mai detaliate privind **calendarul și conținutul acțiunilor specifice planificate de Comisie** pentru aprofundarea integrării competitivității, inclusiv privind **digitalizarea industriei europene**.
- Comisia ar trebui să aibă în vedere continuarea sau, dacă este necesar, elaborarea unor **politici și planuri de acțiune specifice** în anumite sectoare și lanțuri valorice, în completarea măsurilor orizontale.
- Consiliul ar trebui, de asemenea, să continue să monitorizeze în mod regulat **punerea în aplicare a concluziilor Consiliului**. Un amplu exercițiu de evaluare s-a desfășurat pe parcursul președinției letone și ar putea fi repetat în cursul anului 2016.

Președinția luxemburgheză invită viitoarele președinții și Comisia să se bazeze pe concluziile acestui raport și să ia în considerare monitorizarea ulterioară a acestora.